

Změna žaloby

Usnesení o připuštění změny žaloby, které soud doručuje účastníkům, je ve smyslu § 171 odst. 1, 3 o. s. ř. (formálně) vykonatelné (není-li v něm výslovně uvedeno jinak), jakmile bylo doručeno účastníkům řízení; od tohoto okamžiku již soud může jednat a rozhodnout o předmětu řízení, jehož změna byla připuštěna. Materiální vykonatelnost takového usnesení je pak závislá na obsahu jeho výroku, neboť jen výrok rozhodnutí je způsobilý přivodit účinky, které zákon spojuje s jeho právní mocí a vykonatelností. Je-li připuštění změny žaloby podmínkou pro to, aby byla změněná žaloba projednána a rozhodnuto o ní, pak nesprávné rozhodnutí ve věci by mohla mít za následek taková chyba v usnesení o připuštění změny žaloby, pro kterou by nebylo zřejmé, jakou změnu žaloby soud připustil. Ačkoliv písemné vyhotovení usnesení o připuštění změny žaloby obsahuje ve svém záhlaví zjevnou nesprávnost spočívající v chybějícím označení soudu, předsedy senátu a přísedících, nemá tato vada za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, vyplývalo-li z obsahu usnesení, že soud v dané věci připustil změnu žaloby a v čem tato změna spočívala.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 21 Cdo 3953/2023-416 ze dne 12.3.2025)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce M. V., zastoupeného Mgr. O.R., advokátkou se sídlem v T., proti žalované ORLEN Unipetrol RPA s. r. o., se sídlem v L., zastoupené Mgr. et Mgr. A.V., advokátkou se sídlem v P., o 8 136 100 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Mostě pod sp. zn. 45 C 27/2017, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. května 2023, č. j. 11 Co 245/2022-369, tak, že dovolání žalované proti rozsudku krajského soudu v části, ve které bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení, a v části, ve které byla nařízena oprava usnesení Okresního soudu v Mostě ze dne 5. 3. 2018, č. j. 45 C 27/2017-42, se odmítá; v dalším se dovolání zamítá.

Z odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Okresního soudu v Mostě dne 17. 2. 2017 se žalobce domáhal zaplacení částky 2 052 960 Kč s příslušenstvím (podáním ze dne 31. 1. 2018 rozšířené na částku 8 136 100 Kč s příslušenstvím). Žalobu odůvodnil tím, že byl u žalované v pracovním poměru, který se žalovaná pokusila ukončit neplatným rozvázáním pracovního poměru výpovědí ze dne 15. 11. 2013. Žalobce v tomto řízení uplatnil nárok na náhradu mzdy ode dne, kdy oznámil právní předchůdkyni žalované, že trvá na tom, aby jej dále zaměstnávala, až do dne, kdy pracovní poměr skončil platně, a to dohodou o skončení pracovního poměru.

2. Žalovaná s podanou žalobou nesouhlasila. Uvedla, že nárok žalobce zcela popírá a neuznává proto, že od 1. 2. 2014 pro žalovanou nevykonával žádnou práci. Žalovaná považovala pracovní poměr žalobce za skončený ke dni 31. 1. 2014. Z toho důvodu navrhla, aby žaloba byla v celém rozsahu zamítnuta.

3. Okresní soud v Mostě rozsudkem ze dne 9. 9. 2022, č. j. 45 C 27/2017-316, uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 8 136 100 Kč s příslušenstvím tam specifikovaným (výrok I), zaplatit České republice - Okresnímu soudu v Mostě náklady řízení za znalecký posudek ve výši 4 949,30 Kč (výrok II) a zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 1 112 834,26 Kč (výrok III).

4. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobce byl zaměstnancem žalované od 5. 11. 1979 do 31. 12. 2017. Konec tohoto období je odvozen od dohody o rozvázání pracovního poměru ze dne 15. 2. 2017, na základě které pracovní poměr mezi žalobcem a žalovanou skončil dne 31. 12. 2017. Žalobce informoval právní předchůdkyni žalované o tom, že trvá na tom, aby jej dále zaměstnávala, ve svém podání ze dne 20. 1. 2014. Skutečnost, že žalovaná se pokusila se žalobcem neplatně ukončit pracovní poměr výpovědí ze dne 15. 11. 2013, byla zjištěna z rozsudku Okresního soudu v Mostě ze dne 22. 2. 2016, č. j. 45 C 5/2014-207, který byl následně potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 9. 2017, č. j. 11 Co 565/2016-287. Soud proto nepochyboval o nároku žalobce na náhradu mzdy a dále se tedy zabýval pouze stanovením výše dlužné náhrady mzdy.

5. Soud posoudil závěry znaleckého posudku ze dne 15. 8. 2021, vypracovaného JUDr. Martinem Mikyskou, s vlastními výpočty na základě listin dodaných žalobcem i žalovanou a po provedeném dokazování shledal, že žalobce se se svými vlastními výpočty uvedenými v žalobě neodchýlil tak, že by požadoval více, než mu náleží. Uvedl, že soudním znalce zjištěný průměrný výdělek je pro výpočet náhrady platný pouze v prvním čtvrtletí 2014, nicméně použije se i pro výpočet náhrady mzdy v dalších obdobích s tím, že pro další období se již považuje za pravděpodobný výdělek. Podle zjištění soudu byl žalobce až do dne 31. 12. 2017 zaměstnán u žalované, která mu však nepřidělovala práci ani ho na žádnou práci nepřivedla, proto soud nepřihlédl k návrhu žalované na přiměřené snížení žalobou uplatněné částky ve smyslu § 69 odst. 2 zákoníku práce a žalobě vyhověl.

6. K odvolání žalované Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 31. 5. 2023, č. j. 11 Co 245/2022-369, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích I a II, a změnil jej ve výroku III potud, že výše náhrady nákladů řízení činí částku 1 010 166,26 Kč (výrok I rozsudku odvolacího soudu), nařídil opravu usnesení Okresního soudu v Mostě ze dne 5. 3. 2018, č. j. 45 C 27/2017-42, a to doplněním jeho záhlaví (výrok II rozsudku odvolacího soudu) a žalované uložil zaplatit žalobci na nákladech odvolacího řízení částku 123 601,50 Kč (výrok III rozsudku odvolacího soudu).

7. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že žalobci vzniklo právo na náhradu mzdy. K námitkám žalované uvedl, že každé podání je třeba posuzovat podle jeho obsahu, kdy v projednávané věci bylo z celého kontextu žaloby zřejmé, že žalobce se domáhal náhrady mzdy, ač svůj nárok označil jako dlužnou mzdu; proto byla nedůvodná rovněž námitka žalované, že se nároku žalobce ubránila, neboť se v této věci nejednalo o dlužnou mzdu. To, že usnesení o připuštění změny žaloby neobsahovalo část záhlaví, odvolací soud posoudil jako vadu, ovšem nikoli takovou, která by měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, proto soudu prvního stupně nařídil jeho opravu ve smyslu § 164 občanského soudního řádu. Z vyložených důvodů odvolací soud shledal, že žaloba byla podána včas, stejně jako návrh na její rozšíření, a proto nárok žalobce není promlčen. Odvolací soud dále uvedl, že určení průměrného, či pravděpodobného výdělku žalobce tak, jak jej odůvodnil soud prvního stupně, je v zásadě nepřezkoumatelné; nepovažoval však za hospodárné zrušení a vrácení rozsudku soudu prvního stupně k dalšímu řízení, neboť z důkazů provedených soudem prvního stupně bylo podle odvolacího soudu možné výši průměrného výdělku žalobce určit, odpracoval-li žalobce v rozhodném období (tj. poslední čtvrtletí roku 2013) více než 21 dnů. Shodně se soudem prvního stupně pak ani odvolací soud neshledal důvody pro snížení povinnosti žalované k náhradě mzdy žalobci.

8. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalovaná dovoláním, výslovně v celém jeho rozsahu. Přípustnost dovolání shledává v otázkách, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, respektive které nebyly v dosavadní rozhodovací praxi odvolacího soudu řešeny. Konkrétně se jedná o otázku zásadní odlišnosti dlužné mzdy a náhrady mzdy, otázku možnosti rozhodovat o změněné žalobě, aniž by změna žaloby byla soudem řádně připuštěna, otázku promlčení, otázku určení průměrného výdělku, otázku náležitosti odůvodnění soudního rozhodnutí a jeho nepřezkoumatelnosti a otázku provádění nepřipustných důkazů.

9. Podle žalované posuzovaly soudy žalobu, již se žalobce domáhal zaplacení mzdy (za období únor 2014 až leden 2015), nesprávně jako nárok na zaplacení náhrady mzdy, ačkoliv žalobce svůj nárok označil jako dlužnou mzdu. Tím se soudy podle dovolatelky odchýlily od právního názoru vyjádřeného v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2001, sp. zn. 21 Cdo 2502/2000, že nárok na zaplacení dlužné mzdy je nárokem zcela odlišným od nároku na náhradu mzdy. V této souvislosti se měly soudy rovněž odchýlit od judikatury dovolacího soudu (rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3989/2011), z níž vyplývá, že ve sporu o zaplacení mzdy se zaměstnavatel takové žalobě ubrání, pokud prokáže, že zaměstnanec pro něj v uvedené době nevykonával práci, což v této věci strany nerozpороvaly. Podle dovolatelky tak shora uvedeným postupem soudy přiznaly žalobci zcela jiný nárok, než jak byl skutkově vymezen v žalobě, čímž se měly odchýlit od usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2019, sp. zn. 25 Cdo 2596/2018 a rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2018, sp. zn. 25 Cdo 1725/2016. V neposlední řadě pak dovolatelka namítá promlčení nároku. Podle dovolatelky měl odvolací soud hodnotit námitku promlčení nikoli ve vztahu k datu podání žaloby na zaplacení dlužné mzdy, nýbrž se měl zabývat tím, kdy byl žalobcem poprvé uplatněn změněný nárok na náhradu mzdy.

10. Žalovaná dále namítá nesprávný postup soudů, kterým se měly odchýlit od judikatury dovolacího soudu (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2015, sp. zn. 26 Cdo 2532/2015), z níž vyplývá, že každá změna žaloby učiněná žalobcem musí být nejprve řádným způsobem připuštěna. Podle dovolatelky v projednávané věci nedošlo k řádnému připuštění změny žaloby, neboť o něm nebylo soudem řádně rozhodnuto postupem podle § 95 občanského soudního řádu. S odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 2013, sp. zn. 21 Cdo 2288/2012, dovolatelka uvádí, že usnesení, kterým tak mělo být učiněno, nelze vůbec za usnesení považovat, neboť mu chybí základní náležitosti rozhodnutí ve smyslu § 169 odst. 1 občanského soudního řádu, zejména který soud usnesení vydal a jména a příjmení soudců a přísedících, a z toho důvodu podle dovolatelky nelze uvedenou listinu pokládat za veřejnou listinu vydanou soudem. Postup podle § 164 občanského soudního řádu, jenž k opravě uvedeného usnesení využil odvolací soud, pokládá dovolatelka za nesprávný, neboť se dle ní v projednávané věci nejednalo o zjevnou nesprávnost ve smyslu tohoto ustanovení, ale o zásadní vadu, v důsledku níž dovolatelka „po celou dobu řízení nevěděla, který soud a v jakém personálním složení vydal zásadní procesní rozhodnutí, jímž se závazně určuje, co je předmětem řízení, a tyto skutečnosti se dozvěděla až poté, kdy řízení bylo pravomocně skončeno.“

11. Dovolatelka nesouhlasí ani s určením průměrného výdělku žalobce odvolacím soudem a namítá, že odměna poskytnutá žalobci v měsících listopad 2013 a prosinec 2013 nepředstavovala odměnu za práci vykonanou v těchto měsících, ale podle dovolatelky zjevně představovala část mzdy poskytované za delší období, než je kalendářní čtvrtletí. Odvolací soud se měl proto odchýlit od § 358 zákoníku práce, podle něhož je pro účely zjištění průměrného výdělku nutné nejprve určit poměrnou část mzdy připadající na kalendářní čtvrtletí.

12. Žalovaná dále argumentuje nepřezkoumatelností rozhodnutí z důvodu, že se soudy nevypořádaly se všemi jejími námitkami. V závěru pak vytýká odvolacímu soudu, že své rozhodnutí založil na skutečnostech, které zjišťoval z důkazů nepřipustně prováděných v odvolacím řízení, aniž by tyto důkazy některý z účastníků označil a navrhl, nýbrž je podle dovolatelky odvolací soud zjišťoval z vlastní iniciativy, čímž měl zasáhnout do principu kontradiktornosti řízení.

13. Žalobce ve vyjádření k dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání žalované odmítl, případně zamítl. Souhlasí s názorem odvolacího soudu, že ze samotné žaloby i jejího rozšíření vyplývá, že se žalobce domáhal mzdy z důvodu neplatného skončení pracovního poměru, k čemuž směřovala i veškerá jeho tvrzení, důkazní návrhy a odkazy na judikaturu. Své právo uplatnil u soudu včas a jeho nárok není promlčen. Dále uvádí, že do usnesení o připuštění změny žaloby nepřísluší žalované ani opravný prostředek a že žalované byl obsah usnesení, jehož nedostatky namítala, znám. K otázce určení průměrného výdělku potom poukazuje na to, že dovolatelka před nalézacími soudy žádnou

konkrétní argumentaci ke způsobu určení výše výdělku nepředestřela a ani žádnou konkrétní výši nikdy netvrdila; naopak soudem uloženou ediční povinnost dlouhodobě odmítala splnit.

14. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) projednal dovolání žalované podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

15. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

16. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

17. Přípustnost dovolání není způsobilá založit otázka zásadní odlišnosti dlužné mzdy a nároku na zaplacení náhrady mzdy, neboť odvolací soud se při řešení této otázky od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu neodchýlil. Rozhodnutí, na která dovolatelka odkazuje, se týkají situací, kdy došlo k rozhodnutí o jiném než žalobcem tvrzeném skutkovém stavu, což ovšem není případ napadeného rozsudku. Jak dovolatelka sama dovodila, nárok uplatněný žalobou je charakterizován vylíčením skutkových okolností, jimiž žalobce svůj nárok zdůvodňuje. Skutkovým základem vylíčeným v žalobě ve spojitosti se žalobním petitem je pak vymezen základ nároku uplatněného žalobou, který je předmětem řízení, přičemž pro soud je zcela irelevantní názor žalobce (potažmo i žalované) ohledně právní kvalifikace žalobou uplatněného nároku, neboť právní posouzení věci náleží výhradně soudu.

18. V projednávané věci žalobce označil nárok za dlužnou mzdu, avšak z uvedených skutkových tvrzení vyplynulo, že se domáhal náhrady mzdy (o čemž svědčily i odkazy na ustanovení zákona, judikaturu Nejvyššího soudu či návrh na přerušování řízení do doby pravomocného rozhodnutí v řízení o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru). Pokud tedy odvolací soud uvedl, že každé podání je třeba posuzovat podle jeho obsahu, a na základě kontextu žaloby dospěl k závěru, že žalobce se domáhal náhrady mzdy, ačkoliv nárok ve svém podání označil jako dlužnou mzdu, pak rozhodl v souladu se závěry uvedenými v rozhodnutích Nejvyššího soudu, která dovolatelka sama cituje (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2001, sp. zn. 21 Cdo 2502/2000 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2018, sp. zn. 25 Cdo 1725/2016).

19. V této souvislosti proto neobstojí ani námitka dovolatelky, že ve sporu o zaplacení mzdy se zaměstnavatel takové žalobě ubrání, pokud prokáže, že zaměstnanec pro něj v uvedené době nevykonával práci, neboť odvolací soud se ani v této otázce od judikatury Nejvyššího soudu neodchýlil, posuzoval-li (jak vysvětleno shora) v projednávané věci nárok žalobce jako nárok na náhradu mzdy, nikoli na dlužnou mzdu, jak předesílá dovolatelka.

20. Uvedené platí též u námítky dovolatelky, že odvolací soud nesprávně posoudil námitku promlčení, když ji hodnotil ve vztahu k datu podání žaloby na zaplacení dlužné mzdy a nezabýval se tím, kdy byl žalobcem poprvé uplatněn změněný nárok na náhradu mzdy. Rovněž nelze přehlédnout, že dovolatelka zde pouze kritizuje právní posouzení věci odvolacím soudem, ale nevymezuje žádnou právní otázku, na níž napadené rozhodnutí závisí. Pouhá kritika právního posouzení odvolacího soudu však k založení přípustnosti dovolání nepostačuje (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2013, sp. zn. 32 Cdo 1389/2013). Otázku přípustnosti dovolání si není oprávněn

vymezit sám dovolací soud, neboť tím by narušil zásady, na nichž spočívá dovolací řízení, zejména zásadu dispoziční a zásadu rovnosti účastníků řízení. Z judikatury Ústavního soudu vyplývá, že pokud občanský soudní řád vyžaduje a Nejvyšší soud posuzuje splnění zákonem stanovených formálních náležitostí dovolání, nejedná se o přepjatý formalismus, ale o zákonem stanovený postup (srov. například usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 4. 2015, sp. zn. I. ÚS 1092/15).

21. Námitkou, že odměna poskytnutá žalobci v měsících listopad 2013 a prosinec 2013 nepředstavuje odměnu za práci vykonanou v těchto měsících, ale zjevně představuje část mzdy poskytované za delší období, než je kalendářní čtvrtletí, pak dovolatelka ve skutečnosti zpochybňuje skutková zjištění soudů (o tom, za jaké období byla mzda poskytována). Správnost skutkového stavu věci zjištěného v řízení před soudy nižších stupňů v dovolacím řízení probíhajícím podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2013 však nelze důvodně zpochybnit. Dovolací přezkum je ustanovením § 241a odst. 1 o. s. ř. vyhrazen výlučně otázkám právním, ke zpochybnění skutkových zjištění odvolacího soudu nemá tudíž dovolatel k dispozici způsobilý dovolací důvod; tím spíše pak skutkové námitky nemohou založit přípustnost dovolání (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. 29 Cdo 4097/2014). Pro úplnost je nutné připomenout, že při úvaze o tom, zda je právní posouzení věci odvolacím soudem správné, Nejvyšší soud vychází (musí vycházet) ze skutkových závěrů odvolacího soudu a nikoli z těch skutkových závěrů, které v dovolání na podporu svých právních argumentů nejprve zformuluje sám dovolatel (srov. například důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. 29 Odo 268/2003, uveřejněného pod č. [19/2006](#) Sb. rozh. obč., usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2013, sp. zn. 29 Cdo 3829/2011, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2022, sp. zn. 21 Cdo 3628/2021, proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. II. ÚS 954/22).

22. K tomu pak lze doplnit, že skutkové závěry odvolacího soudu (resp. jeho závěr o tom, že odměna poskytnutá žalobci v měsících listopad 2013 a prosinec 2013 představuje odměnu za práci vykonanou v těchto měsících, nikoli část mzdy poskytované za delší období) v sobě neobsahují ani žádný extrémní nesoulad ve vztahu k provedeným důkazům. Podkladem skutkových zjištění byly údaje zjištěné znalcem, jehož znalecký posudek byl čten k důkazu a účastníci měli možnost se k provedenému důkazu vyjádřit. Na základě těchto údajů provedl odvolací soud vlastní právní hodnocení (viz bod 25 odůvodnění jeho rozsudku). Nejedná se tak o projev svévole či excesu na poli dokazování a právního posouzení věci, jímž by mohlo být porušeno právo dovolatelky na spravedlivý proces podle čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

23. V části, ve které směřuje proti rozsudku odvolacího soudu ve výročí o náhradě nákladů řízení, pak není dovolání přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř., podle kterého dovolání podle § 237 o. s. ř. není přípustné proti rozhodnutím v části týkající se výroku o nákladech řízení.

24. Dovolání není přípustné ani v části, v níž směřuje proti rozsudku odvolacího soudu ve výroku nařizujícím opravu usnesení Okresního soudu v Mostě ze dne 5. 3. 2018, č. j. 45 C 27/2017-42, neboť tímto výrokem se nekončí odvolací řízení (§ 237 o. s. ř.) a nepatří do výčtu usnesení v § 238a o. s. ř.

25. Nejvyšší soud proto dovolání žalované v uvedených částech podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl.

26. V projednávané věci závisí napadený rozsudek odvolacího soudu (mimo jiné) na vyřešení otázky procesního práva, zda chyba v písemném vyhotovení usnesení o připuštění změny žaloby spočívající v chybějícím označení soudu, předsedy senátu a přísedících může mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Protože tato právní otázka nebyla dosud v rozhodování odvolacího soudu vyřešena, je dovolání proti rozsudku odvolacího soudu podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

27. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání žalované není

opodstatněné.

28. Podle § 95 odst. 1 o. s. ř. žalobce (navrhovatel) může za řízení se souhlasem soudu měnit návrh na zahájení řízení (žalobu). O změnu žaloby jde nejen tehdy, domáhá-li se žalobce něčeho jiného než v původní žalobě nebo požaduje-li na základě stejného skutkového základu více, než požadoval v původní žalobě, ale rovněž v případě, že sice i nadále požaduje stejné plnění (stejně kvality a stejného rozsahu), ale na základě jiného skutkového stavu (skutkového základu věci), než jak ho vylíčil v původní žalobě (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2001, sp. zn. 21 Cdo 2502/2000, uveřejněný pod č. [21/2003](#) Sb. rozh. obč.). Protože změna návrhu nemůže být v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení, je stanoveno, že k tomuto procesnímu úkonu je třeba souhlasu soudu a že soud změnu návrhu nepřipustí, jestliže by výsledky dosavadního řízení nemohly být podkladem pro řízení o změněném návrhu (§ 95 odst. 2 o. s. ř.). O změně návrhu soud rozhoduje usnesením, jímž je vázán (§ 170 odst. 1 o. s. ř.). Proti usnesení soudu prvního stupně, kterým byla nebo nebyla připuštěna změna žaloby, přitom není odvolání přípustné [§ 202 odst. 1 písm. d) o. s. ř.]. Rozhodne-li tedy soud prvního stupně tak, že navrženou změnu žaloby připouští, bylo jeho usnesením konečným a závazným způsobem stanoveno, že v probíhajícím řízení bude jednáno a rozhodováno o změněné žalobě. Věcnou správnost usnesení soudu prvního stupně, kterým byla změna žaloby připuštěna, není odvolací soud oprávněn přezkoumávat; to platí i tehdy, bylo-li odvoláním napadeno rozhodnutí ve věci samé, kterým bylo rozhodnuto o změněné žalobě (srov. *mutatis mutandis* usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2013, sp. zn. 21 Cdo 723/2012).

29. Dokud soud o uplatněné změně žaloby nerozhodne, nemůže pokračovat v řízení ani o původním návrhu, natož o změněné žalobě (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2954/2005); učiní-li tak, zatíží řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2006, sp. zn. 30 Cdo 2175/2005). Nárok uplatněný změnou žaloby se mohl stát předmětem řízení, jen jestliže soud změnu žaloby připustil (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2015, sp. zn. 26 Cdo 2532/2015).

30. V písemném vyhotovení usnesení o připuštění změny žaloby se (mimo jiné) uvede, který soud je vydal, jména a příjmení soudců a přisedících (§ 169 odst. 1 o. s. ř.); uvedené platí v případě, že se usnesení o připuštění změny žaloby doručuje (srov. § 169 odst. 3 o. s. ř.). Je proto správný dílčí závěr odvolacího soudu, že neuvedení těchto náležitostí je vadou řízení, a že tedy je rozhodující, zda tato vada mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [srov. § 205 odst. 2 písm. c) o. s. ř.].

31. Podle ustanovení § 164 o. s. ř. předseda senátu opraví v rozsudku (stejně jako v usnesení – viz § 167 odst. 2 o. s. ř.) kdykoliv i bez návrhu chyby v psaní a v počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti. Týká-li se oprava výroku rozhodnutí nebo není-li možné provést opravu ve stejnopisech rozhodnutí, vydá o tom opravné usnesení, které doručí účastníkům; jde-li o opravu výroku rozhodnutí, může odložit vykonatelnost rozsudku na dobu, dokud opravné usnesení nenabude právní moci. Týká-li se opravné usnesení výroku rozhodnutí, má jeho vydání také vliv na běh lhůty pro podání opravných prostředků (srov. zejména § 204 odst. 1 věta druhá, § 240 odst. 1 věta druhá o. s. ř.). Z hlediska systematického je tak zřejmé, že zákon rozlišuje dvě skupiny chyb (jež lze opravit opravným usnesením), přičemž za závažnější považuje ty, jež se týkají výroku rozhodnutí. Rovněž ustálená judikatura dovolacího soudu považuje za významné, zda je důsledkem takové (byť i nevýznamné) opravy obsahová změna výroku z hlediska práv a povinností, jež po opravě vymezuje (v porovnání se stavem před opravou), nebo nebylo-li rozhodnutí ve znění před opravou v důsledku takové chyby v psaní materiálně vykonatelné (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 2004, sp. zn. 29 Odo 310/2002, uveřejněné pod č. [46/2005](#) ve Sb. rozh. obč.).

32. Usnesení o připuštění změny žaloby, které soud doručuje účastníkům, je ve smyslu § 171 odst. 1, 3 o. s. ř. (formálně) vykonatelné (není-li v něm výslovně uvedeno jinak), jakmile bylo doručeno účastníkům řízení (obdobně u změny soudního exekutora viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 6.

2014, sp. zn. 21 Cdo 1465/2014, uveřejněné pod č. 111/2014 ve Sb. rozh. obč., nebo u změny správce konkursní podstaty viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2963/2012); od tohoto okamžiku již soud může jednat a rozhodnout o předmětu řízení, jehož změna byla připuštěna. Materiální vykonatelnost takového usnesení je pak závislá na obsahu jeho výroku, neboť jen výrok rozhodnutí je způsobilý přivodit účinky, které zákon spojuje s jeho právní mocí a vykonatelností (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2770/2007). Je-li připuštění změny žaloby podmínkou pro to, aby byla změněná žaloba projednána a rozhodnuto o ní, pak nesprávné rozhodnutí ve věci by mohla mít za následek taková chyba v usnesení o připuštění změny žaloby, pro kterou by nebylo zřejmé, jakou změnu žaloby soud připustil.

33. Z uvedeného tedy vyplývá, že ačkoliv písemné vyhotovení usnesení o připuštění změny žaloby obsahuje ve svém záhlaví zjevnou nesprávnost spočívající v chybějícím označení soudu, předsedy senátu a přísedících, nemá tato vada za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, vyplývalo-li z obsahu usnesení, že soud v dané věci připustil změnu žaloby a v čem tato změna spočívala.

34. V nyní posuzované věci se zjištěné chyby v písemném vyhotovení usnesení o připuštění změny žaloby netýkají (ani zprostředkovaně) jeho výroku, a ani účastníci řízení nemohli být na pochybách o tom, že v této věci rozhodl soud o připuštění konkrétní změny žaloby. Výše uvedená chyba v záhlaví usnesení nemá ani zprostředkovaný vliv na obsah jeho výroku. Popisované chyby v záhlaví usnesení nelze srovnávat se situací v odkazovaném rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 2013, sp. zn. 21 Cdo 2288/2012, uveřejněném pod č. 1/2014 ve Sb. rozh. obč., kde pro chybějící podpis (předsedkyně senátu na originálu a oprávněné osoby na stejnopisu usnesení) nebylo zaslané usnesení způsobilé potvrdit, že jde o nařízení soudu jím sledované, a přivodit tak fikci uznání nároku podle § 114b odst. 5 o. s. ř. V nyní projednávaném případě je posuzována zjevná nesprávnost, neboť je zřejmé, že soud rozhodl, ale v písemném vyhotovení usnesení byla vynechána část textu záhlaví.

35. Pouze na dokreslení lze z obsahu spisu připomenout, že spolu s usnesením o připuštění změny žaloby bylo žalované doručeno i rozšíření žaloby, žalovaná se k němu vyjádřila (viz podání datované 8. 6. 2018) a při prvním jednání u soudu prvního stupně zástupkyně žalobce odkázala jak na žalobu, tak na její doplnění; žalovaná nenamítala, že by nebylo zřejmé, co je předmětem řízení.

36. Závěr odvolacího soudu, že vada řízení spočívající v (neopraveném) chybějícím označení soudu, předsedy senátu a přísedících v záhlaví usnesení o připuštění změny žaloby neměla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, je tedy správný.

37. Vzhledem k přípustnosti dovolání se dovolací soud zabýval rovněž tím, zda řízení není postiženo vadami uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i jinými vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.), a to v prvé řadě na základě námitek, které vznesla žalovaná v dovolání.

38. Žalovaná v dovolání vytýkala odvolacímu soudu, že se nevypořádal se všemi jejími námitkami v průběhu řízení a napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné. Z ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. ani z práva na spravedlivý proces však nelze dovozovat povinnost soudů vypořádat se s každou jednotlivou námitkou účastníka řízení. Jak opakovaně vysvětlil Ústavní soud, není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, uveřejněný pod č. 26/2009 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 6. 2012, sp. zn. III. ÚS 3122/09). Rozsudek odvolacího soudu těmito požadavkům vyhovuje.

39. Dovolatelka dále namítala, že odvolací soud své rozhodnutí založil na skutečnostech, které

zjišťoval z nepřipustně prováděných důkazů, popsanych v odstavcích 16 a 17 odůvodnění napadeného rozsudku odvolacího soudu. Z obsahu spisu však vyplývá, že první z provedených důkazů (konkrétně důkaz zprávou Okresní správy sociálního zabezpečení Most), které dovolatelka označuje za nepřipustné, představoval pouze zopakování důkazu odvolacím soudem, neboť podle jeho názoru soud prvního stupně tento důkaz provedl, ale nečinil z něj žádná zjištění (srov. bod 18 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu). Druhý dovolatelkou takto označený důkaz pak dovolatelka sama ve svém podání navrhovala (srov. bod 4 podání dovolatelky ze dne 8. 6. 2018), jak ostatně uvádí i odvolací soud (rovněž v bodu 18 odůvodnění napadeného rozsudku); nelze jej tak považovat za důkaz zjevně zjišťovaný z vlastní iniciativy odvolacího soudu, a proto nepřipustný z důvodu porušení principu kontradiktornosti řízení, jak dovolatelka namítá.

40. Protože rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný a protože nebylo zjištěno, že by byl postížen některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalované ve věci samé podle ustanovení § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

Další články:

- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)